

MONITOR

DISCRIMINATIE 2018

NOORD-NEDERLAND

GRONINGEN

FRYSLÂN

DRENTHE

APRIL 2019

Discriminatie in beeld

DE MONITOR

De Monitor Discriminatie 2018 Noord-Nederland geeft een totaaloverzicht van discriminatie volgens de registraties van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) en politie Eenheid Noord-Nederland. De meldingen van de ADV's zijn binnengekomen via Discriminatie Meldpunt Groningen, Meldpunt Discriminatie Drenthe en Discriminatie Meldpunt Fryslân (Tûmba). In deze Monitor noemen we dit de Meldpunten. Tevens zijn er in deze Monitor cijfers opgenomen van het College voor de Rechten van de Mens (CRM).

REGIONAAL EN LANDELIJK BEELD

De Monitor Noord-Nederland kan gezien worden als een regionale uitgave die hoort bij het landelijk multi-agency rapport *Discriminatiecijfers in 2018*, dat gelijktijdig gepubliceerd is. Het landelijke rapport heeft tot doel een uitgebreide analyse te geven met landelijke trends. Ook verwijst het landelijke rapport naar relevant wetenschappelijk onderzoek. De Monitor Discriminatie Noord-Nederland is geschreven als een compacte, publieksvriendelijke factsheet over de meldingen in Noord-Nederland. Informatie op gemeentelijk niveau is op de pagina's 8-9 beknopt weergegeven. In de digitale bijlage is meer informatie over de afzonderlijke gemeenten beschikbaar. Het landelijke rapport *Discriminatiecijfers in*

2018 is samen met deze regionale Monitor en de digitale bijlage met gemeentelijke gegevens te vinden op de websites van de drie Meldpunten en www.discriminatie.nl.

DISCRIMINATIE

Discriminatie is het anders behandelen van mensen op basis van kenmerken zoals etniciteit, herkomst, huidskleur, seksuele gerichtheid, handicap, religie, geslacht of leeftijd. Het maatschappelijk verschijnsel discriminatie kent vele vormen. Zo kan het gaan om ontslag vanwege zwangerschap, structurele pesterijen vanwege huidskleur of om mishandeling op basis van homoseksualiteit.

DE MELDINGEN

In deze Monitor gaat het over ervaren discriminatie, waarover de Meldpunten, de politie Eenheid Noord-Nederland en het CRM meldingen ontvingen in 2018. Over een aantal meldingen heeft de rechter, een klachtencommissie of het CRM objectief vastgesteld dat er daadwerkelijk sprake was van discriminatie; over deze zaken is een oordeel of veroordeling uitgesproken. Op pagina 3 leest u beknopt hoe klachtbehandeling via Meldpunten verloopt. De privacy van melders wordt te allen tijde gewaarborgd en alleen met toestemming van de melder worden zaken herkenbaar besproken in de overleggen van Meldpunten, politie of andere instanties.

KERTAKEN MELDPUNTEN

- Klachtbehandeling meldingen voor burgers
- Registratie & monitoring voor beleidsmakers
- Preventie & educatie voor onderwijs
- Advies & informatie voor professionals
- Cases- & beleidsoverleg met politie en OM
- Ontwikkeling & innovatie met ketenpartners

POLITIE

Politie Eenheid Noord-Nederland registreerde in 2018 meldingen en aangiften van discriminatie. Aangifte kan leiden tot strafrechtelijke vervolging.

COLLEGE VOOR RECHTEN VAN DE MENS

Mensen die discriminatie ervaren op school of bijvoorbeeld op het werk, kunnen het College voor de Rechten van de Mens (CRM) verzoeken om een oordeel uit te spreken over de kwestie. Het CRM is bevoegd om situaties te toetsen aan bepaalde wetgeving. Melders kunnen hierover advies inwinnen en ondersteuning vragen bij de Meldpunten. In deze Monitor zijn de Noord-Nederlandse cijfers van het CRM opgenomen.

ONDERREGISTRATIE

Onderzoek leert dat de meeste ervaringen met discriminatie niet gemeld worden en daardoor buiten de registraties blijven. Mensen zien om verschillende redenen af van melden. Ze willen niet stil blijven staan bij een negatieve ervaring of ze denken dat Meldpunten alleen maar registreren. Vaak weet men niet dat een Meldpunt ook klachtbehandeling aanbiedt. Angst voor de gevolgen van melden speelt daarnaast ook vaak een rol. In Groningen volgt een terugkerende quickscan (2009, 2012, 2016 en 2018) het discriminatieklimaat in de provincie. Deze quickscan verschaft inzicht in de beweegredenen om wel of niet te melden (zie www.discriminatiemeldpunt.nl bij Projecten en Publicaties).

IN DEZE UITGAVE

Werkwijze Meldpunten	3
De cijfers van 2018	4
Toelichting op de cijfers van 2018	6
Geografisch overzicht van de gemeenten	8
Wat vertellen de cijfers?	10
Toegankelijkheid: VN-verdrag handicap	12
Advies	13
Preventie en educatie	14

Geen woning voor ‘buitenlanders’

Ik was voor mezelf op zoek naar een huurwoning. Via het internet kwam ik een mooie flat op het spoor. Ik reageerde snel en ik kwam in contact met de eigenaar. Al snel maakten wij een afspraak voor een bezichtiging. Helaas is het nooit tot een bezichtiging gekomen. De dag voor de afspraak werd ik door de eigenaar gebeld. Hij had mij opgezocht op Facebook en daar heeft hij gezien dat ik een relatie heb met een donkere jongen. Hij vertelde me dat hij geen zaken doet met ‘buitenlanders’ en dat de afspraak niet doorging. Ik was werkelijk met stomheid geslagen. Ook toen ik aangaf dat de woning alleen voor mijzelf zou zijn en dat mijn vriend niet buitenlands is, veranderde dit niets. Ik besloot om aangifte te doen bij de politie en om een melding te doen bij het Meldpunt. Samen met het Meldpunt hebben wij deze kwestie aan het College voor de Rechten van de Mens voorgelegd. Het oordeel was duidelijk: er was sprake van discriminatie. Met dit oordeel voelen wij ons gesterkt en gehoord; we hebben echt erkenning gekregen. We wachten nog op de uitkomst van de aangifte.

Werkwijze Meldpunten

ONAFHANKELIJKHEID MELDPUNTEN

Meldpunten geven uitvoering aan de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen in opdracht van gemeenten. De Meldpunten zijn onafhankelijk. Op die manier kunnen ook meldingen over samenwerkingspartners en opdrachtgevers behandeld worden. Deze onafhankelijkheid en de kwaliteitscriteria zijn in de wet en het bijbehorend besluit van de minister vastgelegd. Het is voor melders veilig om te melden over overheid en semioverheid. Professionaliteit en privacybescherming staan altijd voorop.

De Meldpunten ondersteunen iedereen in Noord-Nederland die zich slachtoffer voelt van discriminatie. Inwoners kunnen melding maken van situaties waarin discriminatie een rol speelt. De Meldpunten hebben een aantal kerntaken: klachtbehandeling, registratie en preventie/educatie.

KLACHTBEHANDELING De Meldpunten behandelen klachten van inwoners over meldingen van situaties waarin zij zich gediscrimineerd, anders behandeld of buitengesloten voelen. Dit kan telefonisch, via e-mail of via het contactformulier op de websites van de Meldpunten. Ook getuigen kunnen melden. De consulent bestudeert de melding nauwkeurig en behandelt deze melding volgens het klachtenprotocol. De consulent gaat in gesprek met melders en in veel gevallen volgt daarop wederhoor bij de wederpartij. Samen gaan zij op zoek naar een passende oplossing. Bij het gehele proces wordt de melder actief betrokken. Overigens is voor sommige melders het hebben van een luisterend oor al voldoende.

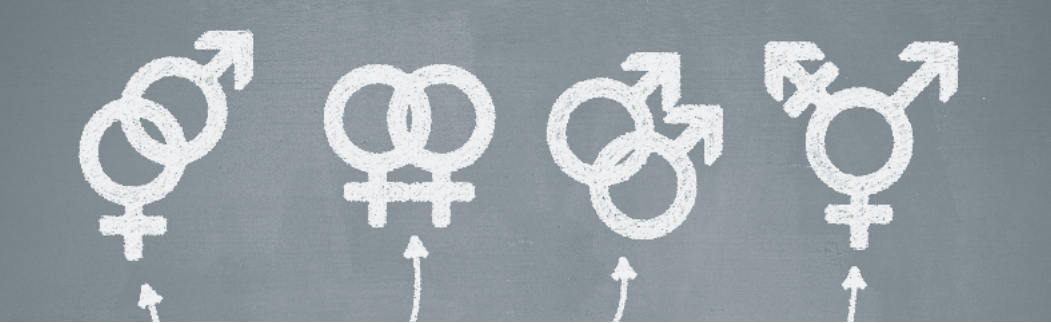
REGISTRATIE Meldingen geven een belangrijk signaal af. Alle meldingen worden zorgvuldig geregistreerd en jaarlijks zijn deze terug te vinden in de Monitor Discriminatie. De cijfers verschaffen inzicht in de omvang en aard van discriminatie. Met deze informatie kunnen de Meldpunten gemeenten en overige organisaties desgewenst adviseren met betrekking tot discriminatie en ongelijke behandeling. Bij de registratie van klachten worden alle privacyrichtlijnen zorgvuldig nagekomen.

PREVENTIE/EDUCATIE De Meldpunten zijn actief in het verzorgen van gastlessen, workshops en voorlichtingen rondom de thema's discriminatie, diversiteit en tolerantie. Hoofdoel is het creëren van bewustzijn. Het aanbod aan voorlichtingsactiviteiten en -materiaal is zeer divers en constant in ontwikkeling. De Meldpunten leveren desgewenst ook voorlichting op maat (meer informatie op pagina 14).

4

5

MONITOR DISCRIMINATIE

Toelichting op de tabellen

De cijfers van 2018 geven een beeld van de meldingen over ervaren discriminatie van inwoners in Noord-Nederland. Deze meldingen zijn geregistreerd door drie instanties, namelijk de Meldpunten (drie ADV's), de politie Eenheid Noord-Nederland en het College voor de Rechten van de Mens.

De totalen in de tabellen over grond, terrein en wijze kunnen afwijken van de totalen in de eerste tabel (eerste kolom Totalen 2018). Dit wordt veroorzaakt doordat één melding betrekking kan hebben op meerdere gronden en wijze van discriminatie. Denk bijvoorbeeld aan een melding over een belediging op grond van homoseksualiteit, waarbij tevens iets is vernield.

PLAATS VOORVAL/WOONPLAATS MELDER

De registraties van de politie geven aan in welke gemeente het voorval heeft plaatsgevonden. De registraties van de Meldpunten gaan daarentegen uit van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen en geven een beeld van de woongemeente van de melder. Bij het lezen van de tabellen en de kaart in deze Monitor is het van belang bewust te zijn van dit onderscheid.

GEMEENTEN

Totalen uitgesplitst naar gemeenten zijn opgenomen in de kaart op de pagina's 8 en 9. De specificaties van deze gemeentelijke cijfers zijn opgenomen in een aparte digitale bijlage behorend bij deze Monitor en staan op de websites van de Meldpunten en op www.discriminatie.nl.

DISCRIMINATIEGRONDEN

De meeste categorieën van discriminatiegronden spreken voor zich. Bij enkele categorieën volgt een korte toelichting.

Antisemitisme

Bij meldingen over antisemitisme gaat het om het discrimineren van mensen vanwege hun joods-zijn (etniciteit of geloof).

Geslacht

Dit zijn meldingen van mannen, vrouwen, transgenders en intersekse over discriminatie op grond van geslacht. Ook discriminatie vanwege zwangerschap valt hieronder.

Herkomst, huidskleur (ras)

Bij meldingen over herkomst of huidskleur gaat het over het juridische begrip 'ras'. Sociaal-maatschappelijk gebruiken we deze term niet.

Seksuele gerichtheid

Bij meldingen over discriminatie vanwege seksuele gerichtheid kan het gaan om homo-, hetero- of biseksuele gerichtheid. Ook asexualiteit en pansexualiteit vallen hieronder.

Nationaliteit

Meldingen over discriminatie op grond van nationaliteit gaan bijvoorbeeld over mensen die geen Nederlandse identiteitspapieren hebben of over mensen met een tijdelijke verblijfsvergunning.

Handicap/chronische ziekte

Handicap en chronische ziekte moet zo breed mogelijk beschouwd worden. Zo gaat het niet alleen om fysieke handicaps of chronische ziekte; ook psychische en mentale belemmeringen worden hieronder verstaan. Onder deze discriminatiegrond

valt dus zowel iemand in een rolstoel als iemand met autisme.

Levensovertuiging

Bij de discriminatiegrond levensovertuiging gaat het om min of meer fundamentele opvattingen over het menselijk bestaan, zoals bijvoorbeeld humanisme. Een levensstijl als veganisme valt ook onder levensovertuiging. Deze overtuigingen zijn anders dan maatschappelijke opvattingen, waarbij het eerder om politieke overtuiging zal gaan.

TERREINEN

Discriminatie doet zich voor op diverse terreinen, zoals in het onderwijs of op de arbeidsmarkt. Enkele categorieën worden hieronder kort toegelicht.

Collectieve voorzieningen

Deze meldingen gaan onder meer over de overheid, de gezondheidszorg en uitkeringsinstanties.

Horeca

Onder meldingen over discriminatie in de horeca valt onder meer discriminerend deurbedeid.

Media en reclame

Meldingen over de media gaan over de rol van het desbetreffende medium bij berichtgeving. Bijvoorbeeld over een programma dat een podium verschaft aan een politicus die discriminerende uitspraken doet. Als de melding zich richt op de uitingen zelf, dan valt de melding onder *publieke en politieke opinie*. Meldingen over reclame gaan bijvoorbeeld over stereotiepe beelden of over vooroordelen in reclame-uitingen.

Te oud voor een opleidingsplek

Na jarenlang in de financiële wereld gewerkt te hebben, kwam ik zeven jaar voor mijn pensionering thuis te zitten. Om bezig te blijven werkte ik in een verzorgingstehuis in mijn dorp. Omdat dit werk mij beviel, ging ik op zoek naar werk in de zorg. Via mijn contactpersoon van de gemeente kwam ik een vacature in de zorg tegen: een verzorgingstehuis bood een opleidingsplek met een werkervaringsplek. Dit leek mij een mooie kans en ik solliciteerde. Helaas werd mij telefonisch medegedeeld dat ik als 61-jarige te oud was voor deze plek. Dit voelde ontzettend onterecht. Ik heb het Meldpunt gebeld. Zij startten een klachtenprocedure. De uitkomst: een gesprek met de directie. De directie was zich niet bewust van het feit dat ze onderscheid op leeftijd hadden gemaakt. Het Meldpunt legde uit hoe discriminatie juridisch werkt en ik kon mijn gevoel beschrijven. Uiteindelijk snapten zij dat ze onbedoeld onderscheid hadden gemaakt. Uiteindelijk mocht ik toch nog deelnemen aan het traject. Door met elkaar in gesprek te gaan kun je misverstanden uit de weg ruimen; dat was mij alleen niet gelukt. Ik ben erg blij dat het Meldpunt voor mij bemiddeld heeft.

We maken onderscheid in directe en indirecte discriminatie.

Bij directe discriminatie wordt er direct onderscheid gemaakt naar één van de genoemde discriminatiegronden. Een voorbeeld: een meisje is niet voor een sollicitatiegesprek uitgenodigd, omdat ze een hoofddoek draagt. Er wordt dan direct onderscheid gemaakt op grond van geloof. Bij indirecte discriminatie gaat het over een eis of werkwijze die in eerste instantie neutraal lijkt, maar via een omweg toch tot discriminatie leidt. Een voorbeeld: in een winkel worden honden niet toegelaten. Hierdoor wordt indirect onderscheid gemaakt op grond van handicap; blinden/slechtzienden, met een geleidehond, kunnen/mogen zo niet naar binnen.

Onderwijs

Meldingen over discriminatie in het onderwijs kunnen betrekking hebben op de verhoudingen tussen leerlingen onderling of op bejegening van leerlingen door docenten. Daarnaast betreft het discriminatiemeldingen over schooladviezen of het toelatingsbeleid van een onderwijsinstelling. Meldingen van docenten over hun werkgever of arbeidsomstandigheden vallen onder het terrein arbeidsmarkt.

Openbare ruimte

Hier betreft het onder meer discriminatoire leuzen en tekens op objecten in de openbare ruimte, zoals bushokjes, viaducten, bankjes en lantaarnpalen. Ook kan het gaan om scheldpartijen op straat wanneer hier geen sprake is van een buurtrelatie tussen de betrokkenen. Is er wel een buurtrelatie, dan worden de meldingen onder *buurt/wijk* geregistreerd.

Politie en Justitie

Hieronder vallen ook discriminatiemeldingen over het Openbaar Ministerie (OM), de Vreemdelingendienst (politie) en justitiële inrichtingen.

Publieke en politieke opinie

Meldingen over publieke en politieke opinie gaan over uitspraken van politici of over andere uitingen van publieke of politieke aard, zoals columns. Vaak voelen melders zich persoonlijk aangesproken en gekwetst door de algemene (generaliserende) uitspraken over bepaalde bevolkingsgroepen.

WIJZE VAN DISCRIMINATIE

De Meldpunten en de politie hanteren een andere indeling in de categorieën. Hieronder een toelichting op de categorieën die de Meldpunten hanteren.

Bedreiging

Hieronder vallen zowel mondeling als schriftelijk geuite bedreigingen gericht tegen personen of organisaties, waarbij gerefereerd wordt aan discriminatiegronden.

Geweld

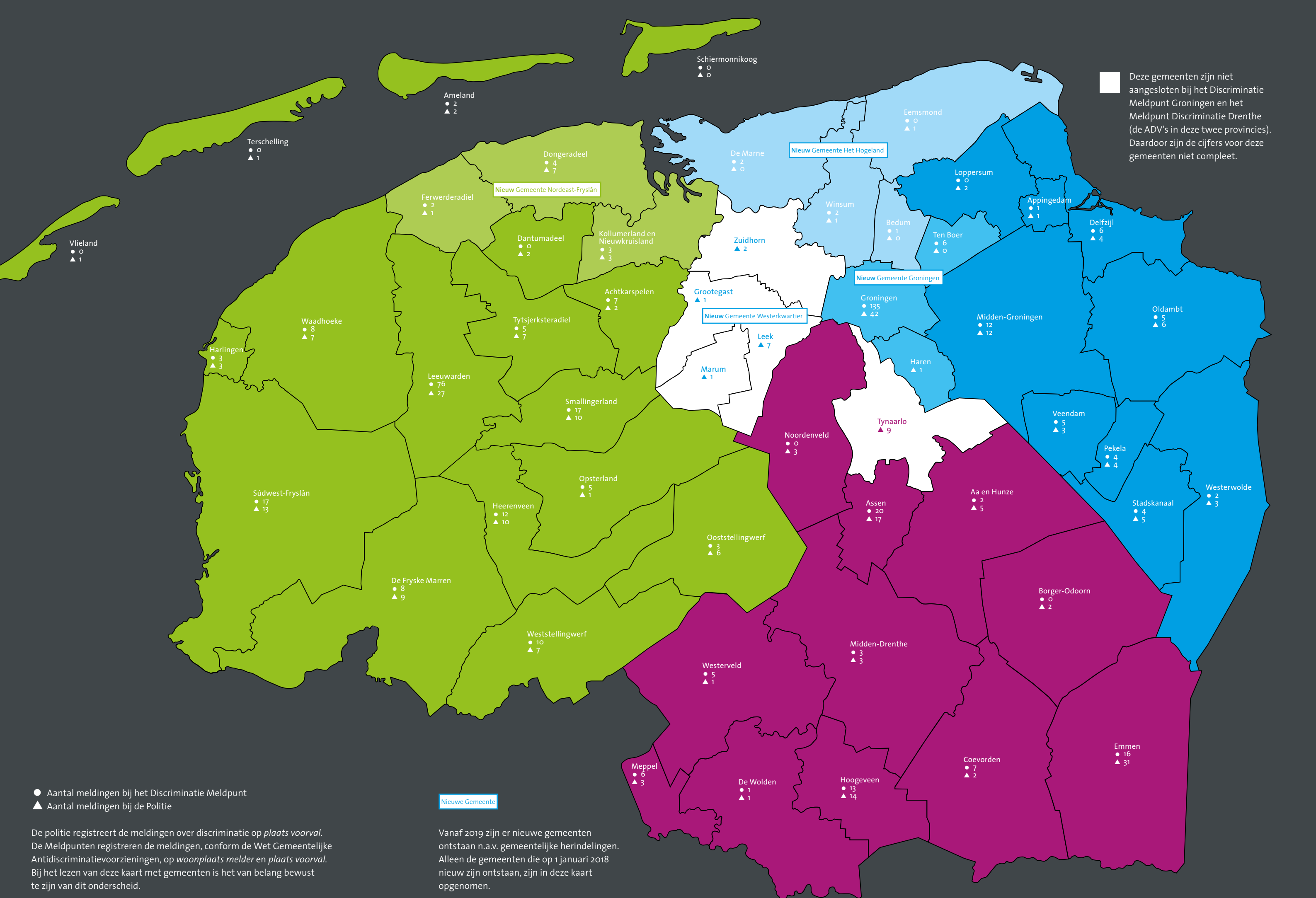
Bij geweld gaat het niet alleen om daadwerkelijk geweld gericht tegen personen of objecten, maar ook om pogingen tot geweld waarbij discriminatie een rol speelt (bijvoorbeeld pogingen tot brandstichting) en discriminatoire bekladdingen.

Omstreden behandeling

Deze meldingen gaan over uitsluiting van diensten, voorzieningen of bij werving en selectie op de arbeidsmarkt. Tevens gaat het over belemmeringen rondom toegankelijkheid, bijvoorbeeld voor mindervaliden. Omstreden behandeling kan ook gaan over de toepassing van regels die direct of indirect onderscheid tot gevolg hebben, bijvoorbeeld bij loonverschillen of kledingvoorschriften zoals het niet mogen dragen van een hoofddoek.

Vijandige bejegening

Dit betreft mondelinge of schriftelijke uitingen van opvattingen, gedragingen en daden die als discriminerend worden ervaren.

Wat vertellen de cijfers?

De cijfers die voortkomen uit de registraties bij Meldpunten, Politie en het College voor de Rechten van de Mens geven een beeld van ervaren discriminatie gemeld door inwoners van Noord-Nederland. Naast de meldingen wordt aanvullend onderzoek gedaan naar discriminatie door met name het Sociaal Cultureel Planbureau, Movisie, het Kennisplatform Integratie & Samenleving, Stichting MiND (internetdiscriminatie) en onderzoeken door universiteiten. Voor het bredere landelijke beeld verwijzen we naar het landelijk rapport *Discriminatiecijfers in 2018* en rapporten van bovenstaande instituten. Hieronder lichten we aan aantal opvallende feiten toe op basis van de registraties van Noord-Nederland.

TOTAAL AANTAL MELDINGEN

In 2018 werden er bij de Meldpunten in totaal 440 meldingen van discriminatie geregistreerd. In vergelijking met 2017 is dit nagenoeg gelijk gebleven; toen registreerden de Meldpunten in totaal 443 meldingen. De hoeveelheid meldingen die Meldpunten registreren hangen altijd samen met zaken als meldingsbereidheid, maatschappelijke ontwikkelingen en bewustwording.

Bij de politiecijfers is er een lichte stijging te zien ten opzichte van de cijfers van vorig jaar. In 2018 registreerde de politie 310 voorvallen, waar dat er in 2017 nog 298 waren.

Wanneer we lichte veranderingen zien, zijn deze zeer moeilijk toe te schrijven aan oorzaken. Om stijgingen en dalingen goed te kunnen verklaren, is aanvullend onderzoek vereist.

De landelijke cijfers laten een andere beweging zien dan de cijfers van Noord-Nederland. Zowel bij de Meldpunten als bij de politie is er landelijk sprake van dalingen, respectievelijk van 8% en 6%. Daarmee bewegen de cijfers van Noord-Nederland in tegen het landelijke beeld.

OPENBARE RUIMTE

Het aantal meldingen van discriminatie-voorvallen die plaatsvinden in de openbare ruimte is fors gestegen. In 2018 ging het om 54 voorvallen in de openbare ruimte; in 2017 waren dit er nog 32. Het is lastig om discriminatie op het terrein openbare ruimte aan te pakken. Vaak gaat het om discriminerende uitingen van andere mensen op straat jegens slachtoffers, waarbij het erg lastig is om tot een oplossing te komen, aangezien de wederpartij onbekend is. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld discriminatie op de arbeidsmarkt; daar is de veroorzaker bekend en is er een omgeving waarin je iemand aan kan spreken. Voor melders geldt dan ook dat discriminatie in de openbare ruimte kan zorgen voor frustratie en een gevoel van onveiligheid. Onveiligheid kan grote impact hebben op het klimaat in een buurt of wijk.

SEKSUELE GERICHTHEID

Het aantal meldingen over seksuele gerichtheid is bij de Meldpunten gedaald van 48 (2016) naar 31 (2017) registraties, naar 26 registraties in 2018. Echter, bij de politie zien we juist een toename van het aantal registraties in het afgelopen jaar. In 2018 zijn er 103 registraties geweest, terwijl dat er in 2017 nog 76 waren. Het is daarbij goed om te weten dat er in 2016 nog 124 ervaringen van discriminatie op grond van seksualiteit gemeld zijn bij de politie. Meldingen op grond van seksuele gerichtheid laten een grillig verloop zien, dat moeilijk verklaarbaar is. Seksualiteit is in het maatschappelijk debat een gevoelig onderwerp en het wordt in de media veelal breed behandeld.

ZWANGERSCHAPSDISCRIMINATIE

Het aantal meldingen over zwangerschapsdiscriminatie is sterk gedaald. In 2018 kregen de Meldpunten 11 meldingen binnen, terwijl dit er in 2017 nog 30 waren. Het aantal is meer dan gehalveerd en het is daarmee weer meer in lijn met het beeld van 2016, toen er 13 zwangerschapsmeldingen waren. In 2017 is er veel nationale aandacht geweest voor het fenomeen 'zwangerschapsdiscriminatie'. Zo is er indertijd een landelijke publiekscampagne gevoerd door het CRM. Zo'n campagne is er in 2018 niet geweest. Dit zou een mogelijke verklaring kunnen zijn voor de sterke daling van het aantal meldingen dat we dit jaar waarnemen. Tevens laat het zien wat de invloed kan zijn van grootschalige publiekscampagnes.

COLLECTIEVE VOORZIENINGEN

Er zijn in 2018 ten opzichte van 2017 veel meldingen binnengekomen op het terrein van collectieve voorzieningen. Het afgelopen jaar werd 51 keer gemeld over dit terrein, in 2017 was dit 36 keer. Collectieve voorzieningen zijn met name handelingen en besluiten vanuit (lokale) overheden. Ook gaat dit om publieke gebouwen zoals gemeentehuizen, zwembaden en bibliotheken. De stijging van het aantal meldingen op dit terrein is moeilijk verklaarbaar, maar wel is te zien dat meldingen vaak gepaard gaan met klachten van ongelijke behandeling op grond van handicap/chronische ziekte. Dit is ook een discriminatiegrond waarin we een forse stijging zien van meldingen.

>

M/V/Transgender gezocht (en geweigerd)

Via een re-integratietraject had ik een baan gevonden waar ik mijn ambities kon waarmaken. Al tijdens het sollicitatieproces gaf ik aan dat ik in transitie van man naar vrouw zat. Dit deed ik om begrip te kweken bij mijn omgeving en om misverstanden te voorkomen. Dit gegeven zou volgens mijn leidinggevende geen probleem zijn. Een paar weken heb ik er met plezier gewerkt. Op een gegeven moment werd door mijn psycholoog aanbevolen om me in het dagelijkse leven te kleden als vrouw, om te wennen aan het idee om vrouw te zijn. Dit deed ik daarom ook op mijn werk. Helaas werd al snel aan mij medegedeeld dat men hier niet van gediend was. Ik moest mij maar 'normaal' kleden of ik kon wegblijven. Dit heeft zo'n grote impact op mij gehad, dat ik niet meer naar mijn werk wilde. Ik heb hiervan een melding gemaakt bij het Meldpunt en samen hebben wij de mogelijkheden onderzocht om hier een zaak van te maken. Het Meldpunt heeft contact opgenomen met mijn werkgever. Ik vond het heel fijn om gehoord te worden en dat mijn voormalig werkgever hierop werd aangesproken.

MELDINGSBEREIDHEID

Uit onderzoek blijkt dat slechts een kwart van de mensen die zich gediscrimineerd voelt, overweegt hiervan melding te maken. De overgrote meerderheid meldt discriminatie dus niet. Dit houdt in dat de beschikbare cijfers slechts het topje van de ijsberg zijn. Houd dit in het achterhoofd tijdens het lezen van deze pagina's.

HERKOMST EN HUIDSKLEUR

Door alle jaren heen is discriminatie op grond van herkomst/huidskleur (racisme) keer op keer de meest gemelde discriminatiegrond. Dit kan gaan om buitensluiten, pesten of zelfs geweld. In 2018 ging 43% van alle meldingen bij de Meldpunten hierover. Ten opzichte van 2017 is dit een lichte stijging; toen ging het in 40% van de meldingen over de discriminatiegrond. Bij de politie daalt het aantal meldingen vanwege herkomst/huidskleur in 2018 naar 34%, waar dit in 2017 nog 38% was.

De percentages met betrekking tot meldingen over afkomst zijn bij de Meldpunten vrijwel elk jaar gelijk. Echter, bij de politie is het verloop een stuk grilliger. Zo registreerde de politie in 2015 nog 55% meldingen van discriminatie op grond van herkomst. Waardoor dit komt, is niet bekend.

HANDICAP EN CHRONISCHE ZIEKTE

Voor het vierde jaar op rij is er bij de discriminatiegrond handicap/chronische ziekte een stijging waarneembaar bij de Meldpunten. In 2018 werd er 71 keer melding gemaakt van discriminatie op deze grond. In 2017 was dit 60 keer het geval en in 2016 ging het om 44 meldingen. In 2015 waren er nog 35 meldingen. In de jaren daarvoor waren deze aantallen nog kleiner. In 2016 is het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap door Nederland (kortweg: VN-verdrag handicap) geratificeerd. De ratificatie van dit verdrag zorgt voor extra verplichtingen van Nederlandse aanbieders van goederen en diensten. Zo moeten winkels en restaurants voor iedereen toegankelijk zijn en ook het openbaar vervoer moet op termijn steeds eenvoudiger toegankelijk worden voor bijvoorbeeld mensen die afhankelijk zijn van hun rolstoel. Ook (lokale) overheden worden expliciet genoemd; zij moeten de toegankelijkheid van hun burgers waarborgen. Dit heeft veel media-aandacht gekregen en inmiddels zijn steeds meer mensen met een handicap of chronische ziekte hiervan op de hoogte. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor het stijgend aantal meldingen op grond van handicap/chronische ziekte. Op pagina 12 wordt dieper ingegaan op het VN-verdrag.

Toegankelijkheid: VN-verdrag handicap

Medio 2016 is in Nederland het 'VN-verdrag handicap' in werking getreden.

Dit verdrag is bedoeld om de rechten van mensen met een beperking te beschermen en te waarborgen. In het verdrag staat helder beschreven wat overheden, bedrijven en organisaties moeten doen om ervoor te zorgen dat mensen met een handicap zoveel mogelijk zelfstandig kunnen participeren in onze samenleving. Borging van dit verdrag is opgenomen in wetgeving.

DE TERM 'BEPERKING'

De term 'beperking' is een zeer breed begrip. Het eerste waar men vaak aan denkt bij het horen van deze term, zijn personen met een fysieke beperking. Hieronder vallen bijvoorbeeld personen die mindervalide zijn en voor een gedeelte (of geheel) afhankelijk zijn van een (elektrische) rolstoel. Echter, de reikwijdte van het begrip gaat veel verder. Bij beperking kan het namelijk ook gaan over een verstandelijke beperking, waarbij het goed is om op te merken dat dit kan variëren van een hele lichte, tot een veel zwaardere beperking. Zo gaat dit verdrag op voor zowel personen met ADHD of PDD-NOS als voor personen met downsyndroom. Ook doof- of blindheid en psychiatrische klachten vallen onder dit verdrag.

WAAROM DIT VERDRAG?

In een wereld waarin we grote sprongen maken met betrekking tot technologische ontwikkelingen, ligt het gevaar op de loer dat we niet met iedereen rekening houden. Mensen met een beperking, wat deze beperking dan ook is, lopen in de samenleving regelmatig op tegen verschillende drempels. Soms zelfs in de letterlijke zin van het woord. Daarnaast leven we in een tijd waarin we ons steeds bewuster zijn van de aandacht die we moeten schenken aan inclusiviteit. Het verdrag is er om ervoor te zorgen dat personen met een beperking zo

volledig en autonoom mogelijk kunnen deelnemen aan onze samenleving. Hierin ligt een grote rol weggelegd voor (lokale) overheden richting hun inwoners. Zij zijn verantwoordelijk om het verdrag goed uit te voeren. Op deze manier wordt de positie voor personen met een beperking versterkt, zodat zij, net als iedereen, kunnen meedoen in de samenleving.

WAT ZEGT HET VERDRAG?

Het verdrag biedt inzicht in wat er verwacht wordt van overheden, onderwijsinstellingen, bedrijven en organisaties als het gaat om toegankelijkheid in de openbare ruimte, vervoer, onderwijs, de arbeidsmarkt en op het gebied van zelfstandig wonen. Toegankelijkheid is hier steeds het centrale thema. Echter, het verdrag is geen blauwdruk. Organisaties moeten zelf beleid schrijven om deze toegankelijkheid zo ruim mogelijk te realiseren. In de praktijk gaat het dan om voorbeelden zoals het zorgen voor toegankelijke gebouwen, straten en publieke voorzieningen (zoals openbare toiletten). Maar ook een toegankelijke website valt hieronder, zodat mensen die blind of doof zijn ook toegang hebben tot deze belangrijke informatie.

Het verdrag heeft ook invloed op woonbeleid. Het verdrag geeft aan dat de overheid ervoor moet zorgen dat personen met een beperking ondersteund worden in het zo zelfstandig mogelijk wonen.

Dit zorgt ervoor dat met name gemeenten een rol hebben. Er dient gewaarborgd te worden dat personen zelf kunnen kiezen waar en met wie zij wonen, net als iedereen. Ook moeten woningen zodanig toegankelijk zijn (of gemaakt worden), dat personen zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen.

ROL VAN DE MELDPUNTEN

De rechten van mensen met een beperking zijn grotendeels gewaarborgd in de Algemene Wet Gelijke Behandeling. De Meldpunten werken aan de hand van deze wetgeving en zijn daarnaast zeer goed op de hoogte van het VN-verdrag handicap. Als personen van mening zijn dat er gehandeld wordt in strijd met de wetgeving en het verdrag, kunnen zij dit voorleggen aan de Meldpunten. Samen wordt gekeken naar mogelijke oplossingen. Andersom kunnen bedrijven, organisaties en overheden die worstelen met de implementatie van het verdrag zich ook wenden tot de Meldpunten. Zij hebben de expertise in huis om samen te kijken hoe het verdrag een goede invulling kan krijgen.

Niet thuis in mijn eigen huis

Ik heb een achtergrond van Spina bifida (open rug), dit heeft veel gevolgen voor mijn mobiliteit. Eén gevolg is dat ik niet meer kan lopen. Ik zal mijn hele leven in behandeling blijven. Maar of ik zielig ben? Echt niet! Ik ben juist ondernemend. Maar zoals iedereen, heb ik ook een thuishaven nodig om te rusten. Helaas is mijn huis een en al klimmen en draaien. Uitrusten is hier niet aan de orde. Jarenlang heb ik gestreden om een toegankelijk huis te vinden in mijn gemeente, maar tevergeefs. Nu heb ik een melding gedaan bij het Meldpunt. Ook zij gaven aan dat het niet langer zo kan. Het Meldpunt heeft de wethouder, de coördinator van de woningbouwstichting en een WMO-advocaat ingeschakeld. We zijn in een lang proces beland, maar het is het waard. Mijn wens is dat de hele samenleving toegankelijk wordt. Van het Meldpunt ontvang ik veel steun. Samen gaan we ervoor!

Advies

BELEID & ADVIES

Regelmatig vragen, politici, beleidsambtenaren en andere professionals welke aanbevelingen en adviezen de Meldpunten hebben naar aanleiding van de informatie in deze Monitor. Daarom hebben we drie heldere adviezen geformuleerd. Bij alle adviezen kunnen de Meldpunten ondersteuning, begeleiding en voorlichting bieden. Zo kunnen de Meldpunten een actieve, laagdrempelige en dienstverlenende gesprekspartner zijn voor onderwijs, zorg, bedrijven en overheden.

DISCRIMINATIE OP DE ARBEIDSMARKT

Te oud voor een functie, niet 'passend' binnen het team of überhaupt niet uitgenodigd worden voor een gesprek: de arbeidsmarkt is een terrein waar veel mensen discriminatie ervaren. Dit gebeurt vaak op een directe manier: mensen worden niet uitgenodigd op een sollicitatiegesprek omdat zij te oud zijn of omdat zij een buitenlandse naam hebben. Regelmatig vindt er ook indirecte discriminatie plaats: een schoonmaakbedrijf eist van nieuwe medewerkers dat zij de Nederlandse taal goed beheersen, terwijl dat voor die functie niet van belang is. Meldpunten adviseren om kennis, bewustwording, houding en gedragsverandering te stimuleren door middel van antidiscriminatie trainingen.

DISCRIMINATIE OP HET SPORTVELD

Discriminatie in de sport kent vele gezichten. Denk aan discriminerende scheldpartijen op het sportveld, aan antisemitische en racistische spreekkoren of aan iemand die een lidmaatschap geweigerd wordt vanwege zijn afkomst. Ook mensen binnen de LHBTI-groep lopen nog regelmatig aan tegen een gebrek aan acceptatie. Veel verenigingen hanteren hiervoor gedragsregels of huisregels. Het verdient de aanbeveling om sportverenigingen aan te moedigen om aandacht te blijven besteden aan een veilig sportklimaat voor iedereen. Focus op positief gedrag en pak ongewenst gedrag in en rond sportvelden aan.

IN GESPREK OVER DISCRIMINATIE

Met kinderen en jeugd in gesprek gaan over discriminatie, diversiteit, acceptatie en respect. Een bijdrage leveren aan een goede basis zodat kinderen opgroeien tot volwassenen die gewend zijn aan diversiteit en daar respectvol mee omgaan. Om die reden organiseren de Meldpunten jaarlijks honderden voorlichtingen binnen het onderwijs. Op zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs, mbo en hbo (social work). Deze voorlichtingen worden positief beoordeeld in het onderwijs. Meldpunten adviseren dan ook om deze vorm van preventieve voorlichtingen te blijven financieren.

Preventie en educatie

Het voorkomen van discriminatie kan niet zonder educatie en bewustwording. De Meldpunten in Noord-Nederland bieden workshops en voorlichtingen aan scholen, gemeenten, organisaties en bedrijven. Voor jongeren en volwassenen, leerlingen en professionals. De educatie valt niet onder de wettelijke taken van de Meldpunten. Bij het aanvragen van een workshop, voorlichting of gastles zal samen gekeken worden naar de financiering.

WIE VAN DE DRIE

Seksuele diversiteit is een thema dat zich goed leent voor *Wie van de Drie*. Aan de buitenkant zie je immers niet wat iemands seksuele gerichtheid is. Terwijl we denken van wél! *Wie van de Drie* is gebaseerd op het bekende tv-spelletje uit de jaren zeventig. Drie personen stellen zich voor aan de groep. Alle drie zeggen ze dat ze homoseksueel zijn. Aan de groep de opdracht om in drie vraagrondes er achter zien te komen wie van de drie de waarheid spreekt, want slechts een van de personen is echt homoseksueel. Doel van de activiteit is om op een speelse en ontspannen manier vooroordelen rondom homoseksualiteit bespreekbaar te maken en zo sociale veiligheid voor minderheden te waarborgen.

DISCRIMINATIE VAN TOEN EN NU

Hoe staan we er in Nederland voor wat betreft discriminatie? En hoe was dat vroeger? Tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden de nazi's een heel gedetailleerd systeem van onderscheid ontwikkeld. Tijdens deze workshop duiken we, aan de hand van een indrukwekkende documentaire, in deze duistere geschiedenis. Samen gaan we op zoek naar verschillen en overeenkomsten in discriminatie van toen en nu.

40 DAGEN NIET SCHELDEN

Een uitdaging van veertig dagen die in een echt contract wordt vastgelegd en waarmee kinderen bewust worden van het effect van hun taalgebruik. Het project sluit af met het uitreiken van een certificaat door een bekend persoon (wethouder, burgemeester, sportvrouw of -man). Uit reacties van deelnemende scholen blijkt dat niet alleen het schelden afneemt, maar dat er ook significant minder gepest wordt.

HOMONOLOGEN

Een lokaal met leerlingen, zes jonge acteurs, waargebeurde verhalen over verliefdheid, homoseksualiteit en hoe hun omgeving, familie, vrienden en religie hierop reageerden... Zie hier de ingrediënten voor een pakkende voorstelling die ontroert en aangrijpt en je daarna laat lachen. Na de voorstelling volgt een workshop waarbij met leerlingen het gesprek wordt aangegaan over het thema seksuele diversiteit.

DE GEKLEURDE BRIL

Deze workshop, geïnspireerd op het concept *Brown Eyes, Blue Eyes*, begint geheel in eigen stijl met een selectie aan de deur. Ondersteund door een intrigerende film over racisme, geeft deze workshop verhelderend inzicht in polarisatie, macht, racisme en groepsdynamiek. Deze workshop is een ware eyeopener!

MYSTERY GUEST

Bij deze interactieve workshop krijgt een groep bezoek van een echte Mystery Guest. Maar wie is deze persoon? Waarom is hij of zij meegekomen? De Mystery Guest heeft een persoonlijk verhaal over een persoonlijke eigenschap waar specifieke vooroordelen over bestaan. De groep gaat in gesprek om te ontdekken of deze vooroordelen overeenkomen met het levensverhaal van de gast.

THE CLASS OF ALL TOGETHER/GEVLUCHT

Twee jonge mensen die elkaar niet kennen gaan met elkaar in gesprek. De een is leerling op een school, de ander is recent gevlucht uit oorlogsgebied. Voor veel leerlingen is dit letterlijk de eerste keer dat ze een vluchteling in de ogen kijken. Als de jonge vluchteling op een gegeven moment vraagt: 'Wat zie je als je naar mij kijkt?', luidt het antwoord vaak, soms een beetje aarzelend: 'Gewoon, een mens'. Tijdens deze workshop gaan meerdere leerlingen met een vluchteling in gesprek, gevolgd door een klassikaal nagesprek.

TRAINING IMPLICIETE VOOROORDELEN

Meldpunten bieden professionals (o.a. gemeenteambtenaren of uitzendbureaus) workshops over (non)discriminatie op de werkvloer. Eén van de deelthema's betreft werving en selectie bij sollicitaties. Onbewuste stereotiepe beeldvorming over competenties, leiderschap en verwachtingen hebben invloed op keuzes. Selecteren zonder vooroordelen en discriminatie op de werkvloer werkt positief door in bedrijfscultuur- en resultaten.

DE TOLERANTIE TEST

Hoe tolerant ben je? En ben je ten opzichte van de rest van de groep misschien toleranter of juist niet? Tijdens de TolerantieTest komen leerlingen hierachter. De workshop gaat op speelse wijze in op stereotypes en vooroordelen, want deze liggen vaak ten grondslag aan discriminatie. Met prikkelende beeldfragmenten krijgen leerlingen inzicht in wat tolerantie is. Aan het einde van de workshop maakt iedereen een digitale Kahoot!-test. Zo worden alledaagse situaties rondom tolerantie in een groepsgesprek besproken.

>

Te vies voor het zwembad

Trots zaten we aan de kant van het zwembad te kijken toen onze zoon mocht afzwemmen voor diploma A. Helemaal klaar voor de grote dag, liep ik samen met mijn zoontje en vrouw naar de kleedkamer. Opeens hoorden we geschreeuw, aan ons gericht: 'Jullie buitenlanders moeten oprotten! Wegwezen met jullie taal, jullie hebben hier niks te zoeken. Jullie zoon zwemt in ons zwembad en maakt het water vies!' Mijn zoontje keek bedroefd naar mij op en vroeg zich af wat hij misdaan had. We zijn heel erg geschrokken van deze gebeurtenis. We zijn op een vernederende manier gediscrimineerd. Mijn zoontje durfde niet meer af te zwemmen. Bij het Meldpunt heb ik een melding gedaan, omdat ik niet wist wat ik kon doen. Het Meldpunt nam gelijk contact op met ons, met het zwembad en met de wijkagent. Er is gezamenlijk gezocht naar een oplossing. Het zwembad heeft onze zoon op een andere dag laten afzwemmen en in overweging genomen om een zwembadverbod op te leggen aan de ouders. De wijkagent heeft vervolgens ook contact gehad met de schreeuwende vader om herhaling te voorkomen. We voelde ons erg gesteund door de snelle acties die ondernomen zijn.

'Deze workshops laten je inzien hoe je situaties ervaart door de ogen van de ander. Een echte eyeopener!'

Iris, 15 jaar

'Ik heb vooral veel geleerd over wat er allemaal onbewust in je hoofd gebeurt. Vooroordelen zijn heel hardnekkig. Erg goed om daar op deze manier bij stil te staan.'

Django, 19 jaar

'Ik heb wel eens een vluchteling gezien, maar ik heb nog nooit met hen gesproken. Dit was voor het eerst. Ik heb echt veel respect gekregen voor wat zij allemaal hebben doorstaan!'

Robbin, 17 jaar

VOORLICHTING OP MAAT

De Meldpunten verzorgen ook voorlichtingen en workshops op maat. Op deze wijze kan elke denkbare groep bediend worden met een op maat ontworpen workshop die aansluit bij de wensen van de aanvrager. Op deze manier worden gastlessen, workshops en voorlichtingen gericht afgestemd op de groep. De Meldpunten beschikken over een groot assortiment aan basismateriaal voor kinderen, jongeren en volwassenen. Werkvormen zijn veelal interactief en dynamisch. De duur van een voorlichting op maat kan variëren van een uur, dagdeel, avond of meerdaagse cursus.

BREED PUBLIEK

De Meldpunten denken graag mee over activiteiten om een breder publiek te bereiken. Ze zijn inzetbaar als gastspreker, gastdocent of tijdens informatiemarkten. Daarbij worden verschillende interactieve materialen gebuikt. Door jarenlange ervaring met diverse projecten kunnen de Meldpunten putten uit een gevarieerde bron van inspiratie om prikkelend te informeren over (non)discriminatie, sociale diversiteit, polarisatie en tolerantie.

WELKE WORKSHOP VOOR WIE?

WIE VAN DE DRIE Vanaf ca. 10 jaar | ook voor volwassenen | maatwerk

DISCRIMINATIE VAN TOEN EN NU Voor 14 jaar en ouder | maatwerk

40 DAGEN NIET SCHELDEN Voor 8-12 jaar

HOMONOLOGEN Voor 14 jaar en ouder | ook voor volwassenen | maatwerk

DE GEKLEURDE BRIL Vanaf ca. 10 jaar | ook voor volwassenen | maatwerk

MYSTERY GUEST Vanaf ca. 10 jaar | ook voor volwassenen | maatwerk

THE CLASS OF ALL TOGETHER/GEVLUCHT Voor 14 jaar en ouder | ook voor volwassenen

TRAINING IMPLICIETE VOOROORDEN Voor professionals | maatwerk

DE TOLERANTIETEST Voor 14 jaar en ouder | ook voor volwassenen | maatwerk

VOORLICHTING OP MAAT Voor scholen, gemeenten en organisaties

BREED PUBLIEK Voor evenementen en congressen

Dit is een gezamenlijke uitgave van de drie antidiscriminatievoorzieningen en Politie Eenheid Noord-Nederland. Met dank aan het College voor de Rechten van de Mens voor het beschikbaar stellen van informatie.

Antidiscriminatievoorzieningen

GRONINGEN

Discriminatie Meldpunt Groningen
Postbus 1622
9701 BP Groningen
T 050 549 87 02
M 06 81 89 00 70
E info@discriminatiemeldpunt.nl
I www.discriminatiemeldpunt.nl

Facebook
[discriminatiemeldpuntgroningen](https://www.facebook.com/discriminatiemeldpuntgroningen)

FRYSLÂN

Tûmba, Meldpunt Discriminatie Fryslân
Eewal 56
8911 GT Leeuwarden
T 058 215 77 71
E info@tumba.nl
I www.tumba.nl

Facebook [centrumtumba](https://www.facebook.com/centrumtumba)
Twitter [@TumbaFryslan](https://twitter.com/TumbaFryslan)

DRENTHE

Meldpunt Discriminatie Drenthe
Weiersstraat 1e
9401 ET Assen
T 06 13 57 48 87
E info@meldpuntdiscriminatiedrenthe.nl
I www.meldpuntdiscriminatiedrenthe.nl

Facebook [meldpuntdiscriminatiedrenthe](https://www.facebook.com/meldpuntdiscriminatiedrenthe)
Twitter [@mddrenthe](https://twitter.com/mddrenthe)

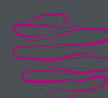

Politie Eenheid Noord-Nederland
Postbus 107
9400 AC Assen

kenniscentrum
discriminatie
en diversiteit

Discriminatie
Meldpunt Groningen

Meldpunt
Discriminatie
Drenthe